

Socialförsäkringsutskottets betänkande 2021/22:SfU13

Medborgarskap

Sammanfattning

Utskottet föreslår, med anledning av ett antal motionsyrkanden, ett tillkännagivande till regeringen om att regeringen bör tillsätta en utredning om att barns befrielse från medborgarskap alltid ska prövas i domstol.

Utskottet föreslår att riksdagen avslår övriga motionsyrkanden om bl.a. kunskapskrav och försörjningskrav för svenskt medborgarskap samt förlängt hemvistkrav och vandelskrav för unga.

I betänkandet finns nio reservationer (M, SD, KD, L) och ett särskilt yttrande (S).

Behandlade förslag

40 yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2021/22.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut.....	3
Redogörelse för ärendet.....	5
Utskottets överväganden.....	6
Medborgarskapsfrågor.....	6
Reservationer.....	14
1. Förvärv av medborgarskap, punkt 1 (M).....	14
2. Förvärv av medborgarskap, punkt 1 (SD).....	15
3. Förvärv av medborgarskap, punkt 1 (KD).....	17
4. Förvärv av medborgarskap, punkt 1 (L).....	18
5. Vandelskrav för unga, punkt 2 (M).....	19
6. Vandelskrav för unga, punkt 2 (SD).....	20
7. Vandelskrav för unga, punkt 2 (KD, L).....	21
8. Vissa frågor om befrielse från och förlust av medborgarskap, punkt 4 (M).....	21
9. Vissa frågor om befrielse från och förlust av medborgarskap, punkt 4 (SD).....	22
Särskilt yttrande.....	23
Barns rättigheter i befrielseärenden, punkt 3 (S).....	23
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag.....	24
Motioner från allmänna motionstiden 2021/22.....	24

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Förvärv av medborgarskap

Riksdagen avslår motionerna

2021/22:394 av Josef Fransson (SD),

2021/22:524 av Ann-Sofie Lifvenhage (M),

2021/22:602 av Jan Ericson (M),

2021/22:623 av Markus Wiechel (SD) yrkande 1,

2021/22:1434 av Boriana Åberg (M),

2021/22:1435 av Boriana Åberg (M),

2021/22:2302 av Nina Lundström (L),

2021/22:2550 av Jimmie Åkesson m.fl. (SD) yrkandena 8 och 9,

2021/22:2551 av Jonas Andersson i Skellefteå m.fl. (SD) yrkandena 1, 2 och 4–8,

2021/22:2975 av Christian Carlsson (KD),

2021/22:2979 av Christian Carlsson (KD),

2021/22:3168 av Larry Söder (KD),

2021/22:3377 av Robert Hannah m.fl. (L) yrkande 5,

2021/22:3843 av Maria Malmer Stenergard m.fl. (M) yrkandena 1–3 och 5,

2021/22:3965 av Johan Pehrson m.fl. (L) yrkande 5,

2021/22:4033 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkandena 6.2 och 14,

2021/22:4212 av Sofia Damm m.fl. (KD) yrkande 36 och

2021/22:4214 av Hans Eklind m.fl. (KD) yrkandena 51–53.

Reservation 1 (M)

Reservation 2 (SD)

Reservation 3 (KD)

Reservation 4 (L)

2. Vandelskrav för unga

Riksdagen avslår motionerna

2021/22:2551 av Jonas Andersson i Skellefteå m.fl. (SD) yrkande 3,

2021/22:3843 av Maria Malmer Stenergard m.fl. (M) yrkande 4 och

2021/22:3975 av Johan Pehrson m.fl. (L) yrkande 27.

Reservation 5 (M)

Reservation 6 (SD)

Reservation 7 (KD, L)

3. Barns rättigheter i befrielseärenden

Riksdagen ställer sig bakom det som utskottet anför om domstolsprövning av barns befrielse från medborgarskap och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen delvis motionerna

2021/22:2551 av Jonas Andersson i Skellefteå m.fl. (SD) yrkande 10,
2021/22:3843 av Maria Malmer Stenergard m.fl. (M) yrkande 6 och
2021/22:3985 av Juno Blom m.fl. (L) yrkande 36.

4. Vissa frågor om befrielse från och förlust av medborgarskap

Riksdagen avslår motionerna

2021/22:771 av Kerstin Lundgren (C),

2021/22:2551 av Jonas Andersson i Skellefteå m.fl. (SD) yrkande 11 och

2021/22:3843 av Maria Malmer Stenergard m.fl. (M) yrkande 9.

Reservation 8 (M)

Reservation 9 (SD)

Stockholm den 17 februari 2022

På socialförsäkringsutskottets vägnar

Maria Malmer Stenergard

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Maria Malmer Stenergard (M), Rikard Larsson (S), Carina Ohlsson (S), Mattias Karlsson i Luleå (M), Ludvig Aspling (SD), Teresa Carvalho (S), Katarina Brännström (M), Emilia Töyrä (S), Hans Eklind (KD), Björn Petersson (S), Jonas Andersson i Skellefteå (SD), Rasmus Ling (MP), Arin Karapet (M), Jennie Åfeldt (SD), Jonny Cato (C), Tony Haddou (V) och Allan Widman (L).

Redogörelse för ärendet

I betänkandet behandlar utskottet 40 yrkanden om svenskt medborgarskap i motioner från allmänna motionstiden 2021/22.

Förslagen finns i bilagan.

Utskottets överväganden

Medborgarskapsfrågor

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen ställer sig, med anledning av ett antal motionsyrkanden, bakom det som utskottet anför om att regeringen bör tillsätta en utredning om att barns befrielse från medborgarskap alltid ska prövas i domstol och tillkännager detta för regeringen.

Riksdagen avslår motionsyrkanden om bl.a. vandelskrav för unga, förlängt hemvistkrav, införande av kunskaps- och försörjningskrav samt uppvärdering av medborgarskapets betydelse.

Jämför reservation 1 (M), 2 (SD), 3 (KD), 4 (L), 5 (M), 6 (SD), 7 (KD, L), 8 (M) och 9 (SD) samt det särskilda yttrandet (S).

Gällande ordning

Frågor om medborgarskap regleras bl.a. i lagen (2001:82) om svenskt medborgarskap, förkortad MedbL.

Varje kommun ska minst en gång om året anordna en ceremoni för nya svenska medborgare för att högtidlighålla deras nya medborgarskap (29 § MedbL). Vid medborgarskapsceremonin ska innehållet i 1 § första stycket MedbL förmedlas. Enligt 1 § MedbL är det svenska medborgarskapet ett rättsligt förhållande mellan medborgaren och staten som medför rättigheter och skyldigheter för båda parter. Medborgarskapet förenar alla medborgare och står för samhörighet med Sverige. Medborgarskapet representerar det formella medlemskapet i det svenska samhället och är en grund för folkstyrelsen.

Medborgarskap kan förvärfvas på olika sätt, t.ex. automatiskt vid födseln eller genom anmälan eller ansökan (s.k. naturalisation).

Förvärv av medborgarskap genom ansökan

Naturalisation innebär att en utlänning under vissa givna förutsättningar beviljas svenskt medborgarskap efter en ansökan. Någon absolut rätt till naturalisation finns dock inte, även om villkoren i och för sig är uppfyllda (prop. 1975/76:136 s. 34). Det handlar i stället om en exklusiv rätt för staten att, efter en diskretionär prövning inom ramen för en rimlig tolkning av medborgarskapslagstiftningen, avgöra om en person bör tas upp till svensk medborgare eller inte (prop. 1997/98:178 s. 15).

I lagstiftningen finns ett s.k. hemvistkrav som innebär att en utlänning efter ansökan kan beviljas medborgarskap om han eller hon har varit bosatt i Sverige i minst fem år. För statslösa och flyktingar gäller emellertid att medborgarskap kan beviljas efter minst fyra år och för nordiska medborgare efter

minst två år (11 § 4 MedbL). Regelverket ställer också krav på att utlänningen har

- styrkt sin identitet
- fyllt 18 år
- permanent uppehållstillstånd
- haft och kan förväntas ha ett hederligt levnadssätt (11 § MedbL 1–3 och 5).

Det finns särskilda bestämmelser om undantag från villkoren för naturalisation (dispens). Dispens får medges om sökanden tidigare har varit svensk medborgare, är gift eller sambo med en svensk medborgare eller om det finns andra särskilda skäl till det (12 § MedbL).

Enligt gällande rätt ställs inga krav på kunskaper i svenska eller om det svenska samhället för att förvärva medborgarskap.

Medborgarskap för barn och unga vuxna

Att medborgarskapet överförs från en förälder till ett barn ger uttryck för den s.k. härstammingsprincipen, dvs. att föräldrarnas medborgarskap avgör vilket medborgarskap deras barn får. Territorialprincipen innebär att barnet får medborgarskap i det land där barnet föds.

Barn till en förälder som är svensk medborgare får svenskt medborgarskap vid födelsen (2 § MedbL). Ett barn som har fötts i Sverige och som sedan födelsen är statslöst får svenskt medborgarskap genom anmälan av den eller dem som har vårdnaden om barnet, om barnet har permanent uppehållstillstånd och hemvist här i landet (6 § MedbL).

Ett barn får svenskt medborgarskap genom anmälan av den eller dem som har vårdnaden om barnet, om barnet har permanent uppehållstillstånd i Sverige och hemvist här i landet sedan tre år eller, om barnet är statslöst, två år (7 § MedbL).

En utlänning som har fyllt 18 men inte 21 år förvärfvar svenskt medborgarskap genom anmälan, om han eller hon har permanent uppehållstillstånd i Sverige och hemvist här i landet sedan han eller hon fyllde 13 år eller, i fråga om den som är statslös, 15 år (8 § MedbL).

Befrielse från och förlust av medborgarskap

En svensk medborgare förlorar sitt svenska medborgarskap när han eller hon fyller 22 år om han eller hon är född utomlands, aldrig haft hemvist i Sverige och inte heller varit här under förhållanden som tyder på samhörighet med landet (14 § MedbL). På ansökan som görs innan den svenska medborgaren fyller 22 år får det dock medges att medborgarskapet behålls. Personen förlorar emellertid inte sitt svenska medborgarskap om detta skulle leda till att han eller hon blir statslös.

Den som är eller önskar bli utländsk medborgare får på ansökan befrias från sitt svenska medborgarskap (15 § MedbL). Befrielse ska medges den som saknar hemvist i Sverige. Den som har hemvist i Sverige får vägras befrielse

endast om det finns särskilda skäl. Är sökanden inte redan utländsk medborgare ska det som villkor för befrielsen från svenskt medborgarskap krävas att han eller hon inom en viss tid förvärvar medborgarskap i ett annat land.

Motionerna

Förvärv av medborgarskap

I partimotion 2021/22:4033 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkande 14 anför motionärerna att kravet på hemvist för medborgarskap bör förlängas. Även i kommittémotion 2021/22:3843 av Maria Malmer Stenergard m.fl. (M) yrkande 3 föreslås att hemvistkravet för medborgarskap som huvudregel ska förlängas med tre år så att det krävs åtta års hemvist. Vissa möjligheter till förkortat hemvistkrav bör finnas. I partimotion 2021/22:4033 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkande 6 i denna del begär motionärerna att krav på språkkunskaper och kunskaper om det svenska samhället för medborgarskap bör införas. Möjlighet till dispens från kraven bör finnas t.ex. på grund av ålder, hälsa eller olika funktionsnedsättningar. Även i kommittémotion 2021/22:3843 av Maria Malmer Stenergard m.fl. (M) yrkande 1 föreslås krav på kunskaper i svenska och om det svenska samhället för medborgarskap. Också i motionerna 2021/22:524 av Ann-Sofie Lifvenhage (M) och 2021/22:1434 av Boriana Åberg (M) finns förslag om språktest och språkkrav. I kommittémotion 2021/22:3843 av Maria Malmer Stenergard m.fl. (M) anför i yrkande 2 att ett krav på huvudsaklig försörjning, som inte är i form av försörjningsstöd, för beviljande av medborgarskap bör utredas. Vidare behövs en översyn för att uppvärdera systemet för medborgarskapsцерemonier i Sverige (yrkande 5). I motion 2021/22:1435 av Boriana Åberg (M) föreslås både krav på språktest och egen försörjning. I motion 2021/22:602 av Jan Ericson (M) föreslås att medborgarskap ska kunna beviljas på prov.

Enligt partimotion 2021/22:2550 av Jimmie Åkesson m.fl. (SD) yrkande 8 bör medborgarskapet stärkas bl.a. genom krav på försörjning och en oklanderlig och hederlig vandel. Medborgarskapsprocessen bör dessutom avslutas med en ordentlig medborgarskapsцерemoni. I samma motion yrkande 9 föreslår motionärerna ett moratorium för beviljande av medborgarskap. I kommittémotion 2021/22:2551 av Jonas Andersson m.fl. (SD) yrkande 1 bör det som huvudregel krävas tio års hemvist i Sverige för medborgarskap. För nordiska medborgare bör det räcka med fyra års hemvisttid. I yrkande 2 föreslås skärpta vandelskrav så att utlänningar med kriminella kopplingar och liknande asocialitet är utestängda från medborgarskap. I yrkande 4 anges att ett visst försörjningskrav för medborgarskap bör utredas. Det bör ställas krav på en varaktig försörjningsförmåga och utlänningens självständighet gentemot de allmänna bidragssystemen bör beaktas särskilt. Som ett sista steg i ansökningsprocessen för medborgarskap föreslås en obligatorisk lojalitetsförklaring (yrkande 7). I yrkande 8 föreslås ett moratorium genom att tillfälligt stoppa möjligheten att ansöka om och beviljas medborgarskap till dess bl.a. lagstiftning trätt i kraft i syfte att stärka medborgarskapets värde. Även i motion

2021/22:623 av Markus Wiechel (SD) yrkande 1 föreslås ett moratorium för beviljande av medborgarskap. I motion 2021/22:394 av Josef Fransson (SD) lämnas förslag om unga och vandelskravet. I kommittémotion 2021/22:2551 Jonas Andersson m.fl. (SD) föreslås ett språkkrav och språkstest på en nivå som motsvarar t.ex. minst godkända betyg i grundskolan. Undantag bör endast gälla personer som inte förmår lära sig svenska (yrkande 5). I yrkande 6 föreslås ett samhällskunskapskrav och ett samhällskunskapstest. Kunskaper om bl.a. den svenska demokratin, jämställdhet, jämlikhet och yttrande- och åsiktsfrihet ska säkerställas genom prov innan medborgarskap beviljas.

Enligt kommittémotion 2021/22:4214 av Hans Eklind m.fl. (KD) bör godkänt språkprov och samhällsorienteringsprov införas som villkor för att ansöka om svenskt medborgarskap. Undervisning i samhällsorientering med godkänt provresultat måste vara en förutsättning för att kunna anhölla om medborgarskap. Vidare bör ett försörjningskrav, som motsvarar förbehållsbeloppet, införas som villkor för att anhölla om svenskt medborgarskap (yrkande 53). Försörjningskravet bör inte kunna uppfyllas genom inkomster från en subventionerad anställning. Vidare bör det finnas rimliga ventiler när det gäller försörjningskravet. Ett godkänt språkprov och samhällsorienteringsprov för medborgarskap föreslås även i kommittémotion 2021/22:4212 av Sofia Damm m.fl. (KD) yrkande 36 och motion 2021/22:2975 av Christian Carlsson (KD). I yrkande 51 i kommittémotion 2021/22:4214 av Hans Eklind m.fl. (KD) anför motionärerna att medborgarskapets betydelse behöver uppvärderas. Enligt yrkande 52 bör alla kommuner arrangera offentliga medborgarskapsceremonier för att välkomna nya medborgare. I motion 2021/22:2979 av Christian Carlsson (KD) föreslås en ny utredning för att uppvärdera det svenska medborgarskapet. I motion 2021/22:3168 av Larry Söder (KD) föreslås att en utredning ser över frågan om att den som har begått grova brott ska kunna nekas svenskt medborgarskap.

I partimotion 2021/22:3965 av Johan Pehrson m.fl. (L) yrkande 5 föreslås att krav på kunskaper i svenska och samhällskunskap för svenskt medborgarskap införs. Enligt kommittémotion 2021/22:3377 av Robert Hannah m.fl. (L) yrkande 5 bör territorialprincipen ses över i syfte att underlätta för nyfödda barn att erhålla svenskt medborgarskap. Även i motion 2021/22:2302 av Nina Lundström (L) finns förslag om den s.k. territorialprincipen.

Vandelskrav

I kommittémotion 2021/22:3843 av Maria Malmer Stenergard m.fl. (M) anföras att när det gäller vandelskravet ska det för unga krävas ett skötsamt liv för alla över 15 år för att medborgarskap ska kunna ges efter anmälan (yrkande 4).

I kommittémotion 2021/22:2551 av Jonas Andersson m.fl. (SD) yrkande 3 begärs att vandelskraven för unga bör omfatta alla straffmyndiga personer så att en person som är 15 år och har dömts för brott ska kunna nekas medborgarskap vid en anmälan.

I kommittémotion 2021/22:3975 av Johan Pehrson m.fl. (L) yrkande 27 begärs att en vandelsprövning för unga behöver ske även när det gäller personer under 21 år men över 15 år som önskar erhålla svenskt medborgarskap genom anmälan.

Befrielse från och förlust av medborgarskap

I kommittémotion 2021/22:3843 av Maria Malmer Stenergard m.fl. (M) yrkande 6 anför motionärerna att frågan om barns befrielse från medborgarskap alltid ska prövas av domstol och att möjligheterna att avslå en ansökan om befrielse från svenskt medborgarskap bör utökas i syfte att motverka hedersrelaterat våld och förtryck. Enligt yrkande 9 behöver bestämmelsen om att en svensk medborgare som bor i ett annat land förlorar sitt svenska medborgarskap vid 22 års ålder ses över.

I kommittémotion 2021/22:2551 av Jonas Andersson m.fl. (SD) yrkande 10 anför motionärerna att minderårigas svenska medborgarskap bör skyddas genom att en ansökan om att säga upp ett svenskt medborgarskap alltid ska prövas i domstol. Vidare föreslår motionärerna att svenska medborgare som har haft uppehållstillstånd på grund av skyddsskäl och som frivilligt avsäger sig sitt svenska medborgarskap i syfte att återvända ska kunna ta del av de återvändandeinsatser som Migrationsverket erbjuder, inklusive återetableringsbidrag (yrkande 11).

I kommittémotion 2021/22:3985 av Juno Blom m.fl. (L) yrkas att barn inte ska berövas sitt medborgarskap. Motionärerna anför att en ansökan om befrielse från svenskt medborgarskap för barn inte bör bifallas utan att en domstol prövar skälen (yrkande 36).

Enligt motion 2021/22:771 av Kerstin Lundgren (C) bör den som är född svensk medborgare men bor i ett annat land förlora sitt svenska medborgarskap endast på begäran när han eller hon fyller 22 år.

Utskottets ställningstagande

Förvärv av medborgarskap

Det svenska medborgarskapet är enligt den s.k. portalparagrafen ett rättsligt förhållande mellan medborgare och staten som medför rättigheter och skyldigheter för båda parter. Medborgarskapet förenar alla medborgare och står för samhörighet med Sverige. Det representerar även det formella medlemskapet i det svenska samhället och är en grund för folkstyrelsen.

Utskottet kan konstatera att det enligt gällande regelverk redan är obligatoriskt för kommunerna att minst en gång per år anordna en ceremoni för nya svenska medborgare för att högtidlighålla deras nya medborgarskap. Delta-gande är frivilligt för de enskilda. Under ceremonierna, som får utformas efter kommunernas skiftande förutsättningar och förhållanden, ska innehållet i portalparagrafen förmedlas. Mot denna bakgrund anser utskottet att det saknas skäl att föreslå ett tillkännagivande om en uppvärdering av medborgarskapet

eller om medborgarskapsceremonierna. Inte heller anser utskottet att det finns skäl för riksdagen att göra ett tillkännagivande om en lojalitetsförklaring som ett slutsteg i processen för att få ett medborgarskap eller om att införa ett moratorium för beviljande av medborgarskap. Med det anförda avstyrker utskottet motionerna 2021/22:3843 (M) yrkande 5, 2021/22:602 (M), 2021/22:2550 (SD) yrkandena 8 och 9, 2021/22:2551 (SD) yrkandena 7 och 8, 2021/22:623 (SD) yrkande 1, 2021/22:4214 (KD) yrkandena 51 och 52 samt 2021/22:2979 (KD).

I ett par motioner anges att det behöver bli enklare för barn som föds i Sverige att bli svenska medborgare. Utskottet kan konstatera att Medborgarskapsutredningen i betänkandet Ändrade regler i medborgarskapslagen (SOU 2021:54) bl.a. behandlar frågor om förvärv av medborgarskap för barn som föds i landet. Utskottet anser att beredningen av utredningens förslag bör avvaktas och anser inte att riksdagen bör rikta ett tillkännagivande till regeringen om att utreda om lagstiftningen ska kompletteras med den s.k. territorialprincipen. Utskottet avstyrker med det anförda motionerna 2021/22:3377 (L) yrkande 5 och 2021/22:2302 (L).

Vid ansökan om medborgarskap ställs bl.a. krav på styrkt identitet och att utlänningen har haft och kan förväntas komma att ha ett hederligt levnadssätt, ett s.k. vandelskrav. Av förarbetena till lagen framgår att frågan om i vilken utsträckning brott som en sökande har begått ska vara diskvalificerande är beroende av tidpunkten för brottet och brottets art. Upprepad brottslighet som inte upphört åtminstone några år före ansökan om medborgarskap anses inte förenlig med lagens krav (prop. 1968:158 s. 84–85). Vidare framgår att när begreppet ”hederlig vandel” ersattes av uttrycket ”hederligt levnadssätt” 2001 avsågs ingen ändring av reglerna i sak (prop. 1999/2000:147 s. 47). Utskottet, som inte är berett att ändra kravet på ett hederligt levnadssätt, avstyrker motionerna 2021/22:2551 (SD) yrkande 2 och 2021/22:3168 (KD).

I några motioner har frågan om ett försörjningskrav för att få medborgarskap lyfts. Ett försörjningsvillkor fanns i tidigare medborgarskapslagstiftning, men togs bort 1976, bl.a. eftersom gruppen personer som uppbar socialhjälp var jämförelsevis liten och det fanns en godtagbar orsak, t.ex. bristande skolunderbyggnad eller yrkesutbildning (prop. 1975/76:136 s. 32). Utskottet anser inte att det finns skäl för riksdagen att göra ett tillkännagivande om att ett försörjningskrav för medborgarskap bör införas. Motionerna 2021/22:3843 (M) yrkande 2, 2021/22:2551 (SD) yrkande 4 och 2021/22:4214 (KD) yrkande 53 i denna del avstyrks därför.

I syfte att stärka medborgarskapets status och främja ett inkluderande samhälle gav regeringen en särskild utredare i uppdrag att ta fram förslag om att godkänt prov i svenska och i grundläggande samhällskunskap ska gälla som krav för svenskt medborgarskap. I delbetänkandet Krav på kunskaper i svenska och samhällskunskap för svenskt medborgarskap (SOU 2021:2) föreslås att det ska införas krav på kunskaper i svenska och samhällskunskap för förvärv av svenskt medborgarskap t.ex. genom godkänt resultat på ett särskilt framtaget prov i svenska och samhällskunskap. Utskottet, som anser att det är

rimligt att ställa krav på vissa kunskaper i svenska och om det svenska samhället för att få svenskt medborgarskap, utgår från att regeringen skyndsamt bereder förslagen. Beredningen bör avvaktas varför utskottet avstyrker motionerna 2021/22:4033 (M) yrkande 6 i denna del, 2021/22:3843 (M) yrkande 1, 2021/22:524 (M), 2021/22:1434 (M), 2021/22:1435 (M), 2021/22:2551 (SD) yrkandena 5 och 6, 2021/22:4214 (KD) yrkande 53 i denna del, 2021/22:4212 (KD) yrkande 36, 2021/22:2975 (KD) och 2021/22:3965 (L) yrkande 5.

Utskottet anser inte att möjligheten för en utlänning som har fyllt 18 men inte 21 år att få svenskt medborgarskap genom anmälan om han eller hon har permanent uppehållstillstånd och hemvist i Sverige ska tas bort. Motion 2021/22:394 (SD) avstyrks därför.

Vad gäller det s.k. hemvistkravet för medborgarskap föreslås i några motioner att kravet på viss hemvisttid ska förlängas. Enligt utskottets mening är emellertid de krav på hemvisttid som nu gäller rimliga. Det finns därför inte skäl för riksdagen att göra ett tillkännagivande om förlängt hemvistkrav. Utskottet avstyrker därmed motionerna 2021/22:4033 (M) yrkande 14, 2021/22:3843 (M) yrkande 3 och 2021/22:2551 (SD) yrkande 1.

Vandelskrav för unga

Ett barn kan under vissa förutsättningar förvärva svenskt medborgarskap genom en anmälan från vårdnadshavaren. Anmälan ska göras innan barnet har fyllt 18 år. Vidare kan även personer under 21 år med hemvist i Sverige under vissa förutsättningar erhålla svenskt medborgarskap genom anmälan. Vid en anmälan görs till skillnad från personer som har fyllt 21 år och som måste ansöka om medborgarskap, inte någon s.k. vandelsprövning, dvs. en prövning av om personen haft och kan förväntas komma att ha ett hederligt levnadssätt. Utskottet noterar emellertid att det i betänkandet Ändrade regler i medborgarskapslagen (SOU 2021:54) föreslås att medborgarskap efter anmälan för personer som har fyllt 15 år bara ska förvärfvas om personen varken är skäligen misstänkt eller dömd för allvarlig brottslighet. Personen ska inte heller bedömas utgöra ett hot mot Sveriges säkerhet eller allmän säkerhet eller ha varit verksam i eller haft bestämmande inflytande över en organisation eller grupp vars verksamhet innefattat terroristhandlingar eller systematiska, omfattande och grova övergrepp på andra människor. Med allvarlig brottslighet avses enligt förslaget brott som har minst fyra års fängelse som maximistraff i straffskalan. Utskottet, som anser att beredningen av förslaget bör avvaktas, finner inte skäl för riksdagen att göra tillkännagivanden om vandelsprövning eller krav på skötsamt liv för unga. Med det anförda avstyrker utskottet motionerna 2021/22:3843 (M) yrkande 4, 2021/22:2551 (SD) yrkande 3 och 2021/22:3975 (L) yrkande 27.

Befrielse från och förlust av medborgarskap

Ingen under 18 år ska behöva löpa risken att föras utomlands för att bli bortgift i ett land där barnäktenskap är tillåtet. Enligt Utredningen om starkare skydd

mot barnäktenskap, tvångsäktenskap och brott med hedersmotiv har det förekommit fall där den eller de som har vårdnaden om ett barn har ansökt om att barnet ska befrias från sitt svenska medborgarskap i samband med att barnet har förts utomlands, exempelvis för att giftas bort (SOU 2018:69 s. 205). Utskottet kan i likhet med utredningen konstatera att befrielsen från medborgarskap medför att svenska myndigheter ges än mer begränsade möjligheter att undsätta barnet i utlandet eller att återföra barnet till Sverige. Utskottet noterar också att det i dag är mycket svårt att avslå en ansökan om att få det svenska medborgarskapet upphävt, och om personen saknar hemvist i Sverige finns det ingen möjlighet för svenska myndigheter att vägra upphäva medborgarskapet. Det gör att barn som blivit bortförda utomlands och därmed saknar hemvist här är skyddslösa gentemot sina föräldrar. För barn som lever under hedersrelaterat förtryck innebär detta stora risker. Utskottet noterar även att det för att stärka barns rättigheter och motverka hedersrelaterat våld eller tvång lämnas förslag i utredningsbetänkandet Ändrade regler i medborgarskapslagen. Förslagen innebär utökade möjligheter att avslå en ansökan om befrielse från svenskt medborgarskap i syfte att motverka hedersrelaterat våld och förtryck (SOU 2021:54). Detta är dock enligt utskottets mening inte tillräckligt. För att ytterligare stärka barns rättigheter bör regeringen tillsätta en utredning om att barns befrielse från medborgarskap alltid ska prövas i domstol. Detta bör riksdagen med anledning av motionerna 2021/22:3843 (M) yrkande 6, 2021/22:2551 (SD) yrkande 10 och 2021/22:3985 (L) yrkande 36 tillkännage för regeringen.

Vad gäller stöd till den som har uppehållstillstånd på grund av skyddsskäl och som vill bosätta sig i sitt ursprungsland kan noteras att det i gällande rätt finns ett system med resebidrag vid s.k. återvandring. Svenska medborgare omfattas inte av detta system. Vidare finns möjligheter till återetableringsstöd för vissa utländska medborgare som har fått avslag på sin asylansökan i Sverige. I en motion yrkas att svenska medborgare som tidigare har haft uppehållstillstånd på grund av skyddsskäl och som frivilligt avsäger sig sitt svenska medborgarskap i syfte att återvända ska kunna ta del av dessa stöd. Utskottet anser varken att dessa stöd ska utökas till att omfatta även svenska medborgare eller att det ska införas en möjlighet att avsäga sig det svenska medborgarskapet för att erhålla stöden. Med det anförda avstyrker utskottet motion 2021/22:2551 (SD) yrkande 11.

En svensk medborgare som är född utomlands, aldrig har haft hemvist i Sverige och inte heller har varit här under förhållanden som tyder på samhörighet med landet förlorar sitt svenska medborgarskap. För att få behålla sitt medborgarskap krävs att personen ansöker om detta före 22 års ålder. Utskottet anser att regelverket i detta avseende är väl avvägt och kan även konstatera att den som har fyllt 18 år kan ansöka om naturalisation. Mot denna bakgrund avstyrks motionerna 2021/22:3843 (M) yrkande 9 och 2021/22:771 (C).

Reservationer

1. Förvärv av medborgarskap, punkt 1 (M)

av Maria Malmer Stenergard (M), Mattias Karlsson i Luleå (M), Katarina Brännström (M) och Arin Karapet (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2021/22:524 av Ann-Sofie Lifvenhage (M),

2021/22:1434 av Boriana Åberg (M),

2021/22:1435 av Boriana Åberg (M),

2021/22:3843 av Maria Malmer Stenergard m.fl. (M) yrkandena 1–3 och 5 samt

2021/22:4033 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkandena 6.2 och 14 samt avslår motionerna

2021/22:394 av Josef Fransson (SD),

2021/22:602 av Jan Ericson (M),

2021/22:623 av Markus Wiechel (SD) yrkande 1,

2021/22:2302 av Nina Lundström (L),

2021/22:2550 av Jimmie Åkesson m.fl. (SD) yrkandena 8 och 9,

2021/22:2551 av Jonas Andersson i Skellefteå m.fl. (SD) yrkandena 1, 2 och 4–8,

2021/22:2975 av Christian Carlsson (KD),

2021/22:2979 av Christian Carlsson (KD),

2021/22:3168 av Larry Söder (KD),

2021/22:3377 av Robert Hannah m.fl. (L) yrkande 5,

2021/22:3965 av Johan Pehrson m.fl. (L) yrkande 5,

2021/22:4212 av Sofia Damm m.fl. (KD) yrkande 36 och

2021/22:4214 av Hans Eklind m.fl. (KD) yrkandena 51–53.

Ställningstagande

Krav på kunskaper i det svenska språket och om det svenska samhället saknas helt i svensk medborgarskapslagstiftning i dag, vilket skiljer oss från de flesta jämförbara länder i och utanför Europa. Grundläggande kunskaper i svenska har stor betydelse för integrationen och leder till samhörighet med Sverige. Det är också nödvändigt med vissa kunskaper i svenska för att effektivt kunna utöva de demokratiska rättigheter som följer av medborgarskapet, såsom röst-

rätten i riksdagsval. Mot den bakgrunden bör det införas ett krav på grundläggande kunskaper i svenska språket för medborgarskap. Kunskap om landets samhällsförhållanden har också stor betydelse för integrationen. Därför bör även ett krav på grundläggande kunskaper om det svenska samhället krävas för medborgarskap. Möjlighet till dispens bör finnas från båda kraven, t.ex. på grund av ålder, hälsa, olika funktionsnedsättningar. Detsamma bör gälla för den som har varit svensk medborgare tidigare.

I dag krävs som huvudregel fem års hemvist i Sverige för medborgarskap. För permanent uppehållstillstånd krävs att den sökande har haft tidsbegränsat uppehållstillstånd i minst tre år. Det innebär att tidpunkten för förvärv av permanent uppehållstillstånd respektive svenskt medborgarskap i många fall kan komma att ligga mycket nära varandra. Som en följd av de ändrade reglerna om uppehållstillstånd bör hemvistkravet för medborgarskap förlängas till åtta år. En sådan förändring skulle också medföra att våra regler bättre harmonierar med motsvarande regler i andra jämförbara länder. Henvistkravet för statslösa och flyktingar bör förlängas från fyra år till sju år. Möjlighet till förkortat hemvistkrav bör finnas för den som har varit svensk medborgare tidigare och ansöker om ett nytt medborgarskap samt för den som är gift eller sambo med en svensk medborgare.

Krav på självförsörjning för medborgarskap finns med olika utformning i Danmark, Finland och Tyskland. Ett krav på självförsörjning för medborgarskap även i Sverige bör utredas. Undantag ska gälla om man är under 18 år eller om man är statslös.

Medborgarskapsцерemonier bidrar till att markera medborgarskapets vikt och betydelse. Medborgarskapsцерemonierna måste därför uppvärderas. En översyn bör ske i detta syfte.

2. Förvärv av medborgarskap, punkt 1 (SD)

av Ludvig Aspling (SD), Jonas Andersson i Skellefteå (SD) och Jennie Åfeldt (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna
2021/22:623 av Markus Wiechel (SD) yrkande 1,
2021/22:2550 av Jimmie Åkesson m.fl. (SD) yrkandena 8 och 9 samt
2021/22:2551 av Jonas Andersson i Skellefteå m.fl. (SD) yrkandena 1, 2 och 4–8 samt
avslår motionerna
2021/22:394 av Josef Fransson (SD),
2021/22:524 av Ann-Sofie Lifvenhage (M),

2021/22:602 av Jan Ericson (M),
 2021/22:1434 av Boriana Åberg (M),
 2021/22:1435 av Boriana Åberg (M),
 2021/22:2302 av Nina Lundström (L),
 2021/22:2975 av Christian Carlsson (KD),
 2021/22:2979 av Christian Carlsson (KD),
 2021/22:3168 av Larry Söder (KD),
 2021/22:3377 av Robert Hannah m.fl. (L) yrkande 5,
 2021/22:3843 av Maria Malmer Stenergard m.fl. (M) yrkandena 1–3 och 5,
 2021/22:3965 av Johan Pehrson m.fl. (L) yrkande 5,
 2021/22:4033 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkandena 6.2 och 14,
 2021/22:4212 av Sofia Damm m.fl. (KD) yrkande 36 och
 2021/22:4214 av Hans Eklind m.fl. (KD) yrkandena 51–53.

Ställningstagande

Kraven för att beviljas svenskt medborgarskap bör vara högt ställda. Det är därför beklagligt att vandelskravet har kommit att urholkas. Utlänningar med kriminella kopplingar eller liknande asocialitet måste vara utestängda från medborgarskapet. Det är visserligen rimligt att en utlänning inte för alltid är utestängd från medborgarskapet för ett ringa brott som begåtts för länge sedan, men för den som begått grova brott ska det inte vara möjligt att upptas till medborgare. Frågan om vandelskraven i bred bemärkelse måste utredas, så att kraven skärps och medborgarskapet uppvärderas.

Kunskaper om det svenska språket i såväl tal som skrift ska vara ett självklart grundkrav för att upptas till medborgare. Ett språkrav för medborgarskap bör därför återinföras. Miniminivån bör motsvara godkända betyg i grundskolan eller nivå B2 enligt gemensam europeisk referensram för språk (GERS). För att bli medborgare i Sverige är det även rimligt att ha kunskap om hur det svenska samhället fungerar. Grundläggande kunskap om svensk historia är av vikt för att skapa förståelse för hur Sverige ser ut i dag, liksom för vilka skyldigheter och rättigheter som gäller inom olika områden. Kunskaperna ska säkerställas genom prov där provtagaren är fysiskt närvarande. Undantag från kraven bör endast gälla sådana utlänningar som uppenbarligen inte förmår lära sig svenska.

Sverige bör utreda möjligheten att återinföra vissa krav på tryggad försörjning för att kunna beviljas medborgarskap. I bedömningen bör både nuvarande och tidigare förhållanden beaktas, och särskilt utlänningens självständighet gentemot de allmänna bidragssystemen. Det bör handla om varaktig försörjningsförmåga, främst genom arbete. I vissa fall bör undantag från försörjningskravet övervägas, exempelvis i fall som rör barn, varaktigt sjuka eller pensionärer.

En utlänning som upptas till svensk medborgare ska ha hunnit rota sig ordentligt i Sverige. Hemvistkravet behöver därför skärpas. Enligt normalregeln bör det krävas tio års hemvistid i Sverige för att upptas till medborgare.

Nordiska medborgare bör även fortsatt kunna beviljas medborgarskap tidigare än övriga grupper, efter fyra års hemvist i Sverige. I hemvistid ska inte inräknas tid som sökanden har bott i Sverige utan giltigt tillstånd.

Det bör införas en obligatorisk lojalitetsförklaring som ett slutsteg i ansökningsprocessen för att medborgarskap ska godkännas. Denna lojalitetsförklaring bör hänvisa till vårt kungahus, vår demokrati och våra mest grundläggande värderingar. Den kan med fördel vara en del av de medborgarskaps-ceremonier som kommunerna sedan 2015 organiserar.

Den enorma arbetsbörda som lagts på Migrationsverket med nästan 70 000 beviljade medborgarskap 2020 har bl.a. inneburit brister i ärendehantering. Det finns därför ett stort behov av att tillfälligt stoppa möjligheten att ansöka om och beviljas medborgarskap. Ett sådant moratorium bör gälla åtminstone fram till dess att bättre rutiner för uppföljning, kontroll och kvalitetssäkring av fattade beslut har införts, och i avvaktan på att en ny lagstiftning i syfte att stärka medborgarskapets värde har kommit på plats.

3. Förvärv av medborgarskap, punkt 1 (KD)

av Hans Eklind (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna
2021/22:2975 av Christian Carlsson (KD),
2021/22:4212 av Sofia Damm m.fl. (KD) yrkande 36 och
2021/22:4214 av Hans Eklind m.fl. (KD) yrkandena 51–53,
bifaller delvis motion
2021/22:2979 av Christian Carlsson (KD) och
avslår motionerna
2021/22:394 av Josef Fransson (SD),
2021/22:524 av Ann-Sofie Lifvenhage (M),
2021/22:602 av Jan Ericson (M),
2021/22:623 av Markus Wiechel (SD) yrkande 1,
2021/22:1434 av Boriana Åberg (M),
2021/22:1435 av Boriana Åberg (M),
2021/22:2302 av Nina Lundström (L),
2021/22:2550 av Jimmie Åkesson m.fl. (SD) yrkandena 8 och 9,
2021/22:2551 av Jonas Andersson i Skellefteå m.fl. (SD) yrkandena 1, 2 och 4–8,
2021/22:3168 av Larry Söder (KD),
2021/22:3377 av Robert Hannah m.fl. (L) yrkande 5,
2021/22:3843 av Maria Malmer Stenergard m.fl. (M) yrkandena 1–3 och 5,

2021/22:3965 av Johan Pehrson m.fl. (L) yrkande 5 och
2021/22:4033 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkandena 6.2 och 14.

Ställningstagande

Medborgarskapets betydelse behöver uppvärderas och villkoren skärpas. En jämförelse med övriga medlemsländer i EU visar på mer långtgående villkor för medborgarskap än de som gäller i Sverige. Bland annat bör ett försörjningskrav införas, eftersom det inte går att bortse från arbetets betydelse i integrationsprocessen. Kravet ska motsvara förbehållsbeloppet och anställningen bör inte vara subventionerad. Vidare bör det finnas rimliga ventiler.

För att tydliggöra medborgarskapets betydelse ska alla kommuner arrangera offentliga medborgarskapsceremonier för att välkomna nya medborgare. Alla som blir medborgare eller myndiga bör också få en medborgarbok där de rättigheter och skyldigheter som följer av medborgarskapet förmedlas.

Det är väl underbyggt att kunskaper i det svenska språket har stor betydelse för integrationen. Ett visst mått av kunskaper i svenska förbättrar möjligheten att tillgodogöra sig en utbildning, få ett arbete och komma in i samhällsgemenskapen. Det bör införas ett språkkrav för den som söker medborgarskap, såvida man inte har genomfört ett godkänt språkprov vid sin ansökan om permanent uppehållstillstånd. Den som ansöker om medborgarskap ska även ha genomgått undervisning i samhällsorientering med godkänt provresultat.

4. Förvärv av medborgarskap, punkt 1 (L)

av Allan Widman (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna
2021/22:3377 av Robert Hannah m.fl. (L) yrkande 5 och
2021/22:3965 av Johan Pehrson m.fl. (L) yrkande 5,
bifaller delvis motion
2021/22:2302 av Nina Lundström (L) och
avslår motionerna
2021/22:394 av Josef Fransson (SD),
2021/22:524 av Ann-Sofie Lifvenhage (M),
2021/22:602 av Jan Ericson (M),
2021/22:623 av Markus Wiechel (SD) yrkande 1,
2021/22:1434 av Borian Åberg (M),
2021/22:1435 av Borian Åberg (M),
2021/22:2550 av Jimmie Åkesson m.fl. (SD) yrkandena 8 och 9,

2021/22:2551 av Jonas Andersson i Skellefteå m.fl. (SD) yrkandena 1, 2 och 4–8,
2021/22:2975 av Christian Carlsson (KD),
2021/22:2979 av Christian Carlsson (KD),
2021/22:3168 av Larry Söder (KD),
2021/22:3843 av Maria Malmer Stenergard m.fl. (M) yrkandena 1–3 och 5,
2021/22:4033 av Ulf Kristersson m.fl. (M) yrkandena 6.2 och 14,
2021/22:4212 av Sofia Damm m.fl. (KD) yrkande 36 och
2021/22:4214 av Hans Eklind m.fl. (KD) yrkandena 51–53.

Ställningstagande

I de flesta västländer måste den som vill bli medborgare ha grundläggande kunskaper i landets språk och klara ett samhällstest. Ett språkkrav stärker medborgarskapets status och är en viktig symbol för principen om att alla ska kunna kommunicera med varandra i ett samhälle. Det bör därför införas ett krav på kunskaper i svenska. Den som är vuxen och vill bli svensk medborgare ska ha också ha deltagit i en utbildning i samhällskunskap och genomföra ett enklare samhällskunskapstest. Testet ska visa på vilka frågor och principer som är centrala för Sveriges demokratiska, sekulära och jämställda samhälle där frågor om barnrättsperspektiv också ska inkluderas. Det är viktigt att dessa reformer kommer på plats inom kort.

Barns rätt till svenskt medborgarskap direkt från födseln behöver stärkas genom att göra det enklare för barn som föds i Sverige att bli svenska medborgare. Svensk rätt bygger i dag på härstamningsprincipen, det vill säga att föräldrarnas medborgarskap avgör om ett nyfött barn blir svensk medborgare eller ej. Det bör utredas om härstamningsprincipen kan kompletteras med territorialprincipen, som tar sin utgångspunkt i frågan om var barnet föds.

5. Vandelskrav för unga, punkt 2 (M)

av Maria Malmer Stenergard (M), Mattias Karlsson i Luleå (M), Katarina Brännström (M) och Arin Karapet (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:3843 av Maria Malmer Stenergard m.fl. (M) yrkande 4 och avslår motionerna

2021/22:2551 av Jonas Andersson i Skellefteå m.fl. (SD) yrkande 3 och

2021/22:3975 av Johan Pehrson m.fl. (L) yrkande 27.

Ställningstagande

När det gäller utlänningar som ansöker om svenskt medborgarskap ställs ett krav på ett skötsamt liv. Migrationsverket gör en bedömning av hur den utländska medborgaren har skött sig och kan komma att sköta sig i framtiden. Uppgifter hämtas in från Kronofogden, Polismyndigheten och Säkerhetspolisen. Motsvarande gäller dock inte för barn eller unga vuxna som förvärvat svenskt medborgarskap genom ett förenklat anmälningsförfarande. För att förtydliga vikten av ett hederligt levnadssätt samt uppvärdera det svenska medborgarskapet måste ett krav på ett skötsamt liv för alla över 15 år införas. Medborgarskapsutredningen föreslår att det vid anmälningsförfarandet ska vara möjligt att neka medborgarskap vid allvarig brottslighet. Det är dock viktigt att gränsen för vilken brottslighet som ska krävas för diskvalificering inte sätts för högt.

6. Vandelskrav för unga, punkt 2 (SD)

av Ludvig Aspling (SD), Jonas Andersson i Skellefteå (SD) och Jennie Åfeldt (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:2551 av Jonas Andersson i Skellefteå m.fl. (SD) yrkande 3 och avslår motionerna

2021/22:3843 av Maria Malmer Stenergard m.fl. (M) yrkande 4 och

2021/22:3975 av Johan Pehrson m.fl. (L) yrkande 27.

Ställningstagande

De begränsade vandelskrav som i dagsläget finns har flera undantag och krypthål. Inget vandelskrav uppställs t.ex. för minderåriga som bott i Sverige i tre år och har permanent uppehållstillstånd. Det är alltså fullt möjligt för en fjortonåring att komma till Sverige, rekryteras in i ett kriminellt nätverk, dömas för flera grova brott och ändå bli svensk medborgare vid 17 års ålder. Även en utlänning som har fyllt 18 men inte 21 år kan få svenskt medborgarskap genom anmälan, om han eller hon har permanent uppehållstillstånd i Sverige och har bott här sedan han eller hon fyllde 13 år. Även vuxna kan alltså bli medborgare i Sverige, trots att de dömts för grova brott. Vandelskraven bör i stället omfatta alla straffmyndiga personer. En 15-åring som dömts för brott ska alltså kunna nekas medborgarskap, på ett sätt som motsvarar vad som gäller vuxna i normalfallet.

7. Vandelskrav för unga, punkt 2 (KD, L)

av Hans Eklind (KD) och Allan Widman (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:3975 av Johan Pehrson m.fl. (L) yrkande 27 och avslår motionerna

2021/22:2551 av Jonas Andersson i Skellefteå m.fl. (SD) yrkande 3 och

2021/22:3843 av Maria Malmer Stenergard m.fl. (M) yrkande 4.

Ställningstagande

Enligt gällande rätt kan personer under 21 år givet vissa förutsättningar förvärva medborgarskap genom anmälan. Skillnaden mot personer som har fyllt 21 år och som måste ansöka om medborgarskap, är att det vid en anmälan inte görs någon s.k. vandelsprövning, dvs. en prövning av om personen haft och kan förväntas komma att ha ett hederligt levnadssätt. Detta har medfört att unga personer kunnat få svenskt medborgarskap trots att de gjort sig skyldiga till grov brottslighet. Medborgarskapsutredningen har föreslagit att den som dömts för brott med ett maximistraff på fyra år i straffskalan ska vara diskvalificerad från att bli svensk medborgare genom anmälan. Regeringen bör nu utan onödigt dröjsmål återkomma med förslag om att en vandelsprövning ska göras även när det gäller unga personer under 21 år som önskar förvärva medborgarskap genom anmälan.

8. Vissa frågor om befrielse från och förlust av medborgarskap, punkt 4 (M)

av Maria Malmer Stenergard (M), Mattias Karlsson i Luleå (M), Katarina Brännström (M) och Arin Karapet (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:3843 av Maria Malmer Stenergard m.fl. (M) yrkande 9 och avslår motionerna

2021/22:771 av Kerstin Lundgren (C) och
2021/22:2551 av Jonas Andersson i Skellefteå m.fl. (SD) yrkande 11.

Ställningstagande

Om en ansökan om att behålla sitt svenska medborgarskap inte görs innan en svensk medborgare fyller 22 år förlorar denne medborgarskapet om han eller hon är född utomlands, aldrig haft hemvist i Sverige och inte heller varit här under förhållanden som tyder på samhörighet med landet. Denna regel medför problem för de personer som identifierar sig som svenskar boende i ett annat land och som inte är medvetna om att de aktivt måste ansöka om att behålla medborgarskapet innan de fyller 22 år. Att ansöka om medborgarskap efter 22 års ålder är en lång och komplicerad process och kräver bl.a. stadigvarande bosättning i Sverige i fem år, något som kan vara svårt att uppfylla för en ung person som under hela sitt liv har bott utomlands. Det finns därför anledning att se över bestämmelsen och dess tillämpning samt myndigheternas informationsinsatser.

9. Vissa frågor om befrielse från och förlust av medborgarskap, punkt 4 (SD)

av Ludvig Aspling (SD), Jonas Andersson i Skellefteå (SD) och Jennie Åfeldt (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2021/22:2551 av Jonas Andersson i Skellefteå m.fl. (SD) yrkande 11 och avslår motionerna

2021/22:771 av Kerstin Lundgren (C) och

2021/22:3843 av Maria Malmer Stenergard m.fl. (M) yrkande 9.

Ställningstagande

Svenska medborgare som tidigare har haft uppehållstillstånd på grund av skyddsskäl och som frivilligt avsäger sig sitt svenska medborgarskap i syfte att återvända ska kunna ta del av de återvändandeinsatser som Migrationsverket erbjuder, inklusive återetableringsbidrag. Det svenska medborgarskapet kan behållas under en återetableringsperiod. Under denna period kan återetableringsbidraget betraktas som ett lån. Om personen vid periodens slut beslutar sig för att stanna i hemlandet och frånsäger sig det svenska medborgarskapet avskrivs lånet. I annat fall ska lånet återbetalas.

Särskilt yttrande

Barns rättigheter i befrielseärenden, punkt 3 (S)

Rikard Larsson (S), Carina Ohlsson (S), Teresa Carvalho (S), Emilia Töyrä (S) och Björn Petersson (S) anför:

Det finns i dag inte några möjligheter att avslå en ansökan om befrielse från svenskt medborgarskap om en person har utländskt medborgarskap och inte längre anses ha hemvist i Sverige. För att stärka barns rättigheter i dessa fall och motverka hedersrelaterat våld eller tvång lämnas förslag i utredningsbetänkandet Ändrade regler i medborgarskapslagen. Förslaget innebär utökade möjligheter att avslå en ansökan om befrielse från svenskt medborgarskap i syfte att motverka hedersrelaterat våld och förtryck (SOU 2021:54). Vi ställer oss bakom utskottets förslag till tillkännagivande om att regeringen bör tillsätta en utredning om att barns befrielse från medborgarskap alltid ska prövas i domstol. Det är dock viktigt att beredningen av förslaget om utökade möjligheter att avslå en ansökan om befrielse från svenskt medborgarskap inte försenas med anledning av tillkännagivandet.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Motioner från allmänna motionstiden 2021/22

2021/22:394 av Josef Fransson (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att 8 § lagen (2001:82) om svenskt medborgarskap bör strykas och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:524 av Ann-Sofie Lifvenhage (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att inrätta ett språktest och villkora godkänt resultat som en del i svenskt medborgarskap och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:602 av Jan Ericson (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om medborgarskap på prov och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:623 av Markus Wiechel (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett moratorium för beviljande av nya medborgarskap och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:771 av Kerstin Lundgren (C):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av ändring i 14 § medborgarskapslagen så att medborgarskap ska upphävas på begäran och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:1434 av Boriana Åberg (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om krav på kunskaper i det svenska språket för att beviljas medborgarskap och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:1435 av Boriana Åberg (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ändra lagen om svenskt medborgarskap och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2302 av Nina Lundström (L):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa territorialprincipen jämte härstammningsprincipen vid bestämmandet av medborgarskap för barn och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2550 av Jimmie Åkesson m.fl. (SD):

8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett stärkt medborgarskap och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett moratorium för beviljande av medborgarskap och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2551 av Jonas Andersson i Skellefteå m.fl. (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om längre hemvisttid för att beviljas medborgarskap och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om skärpta vandelskrav och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vandelskrav för unga och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda ett visst försörjningskrav kring medborgarskap och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om språkrav och språktest och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om samhällskunskapskrav och samhällskunskapstest och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en lojalitetsförklaring och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett moratorium för medborgarskap och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skydda minderårigas svenska medborgarskap och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om frivilligt avsägande av svenskt medborgarskap i syfte att återvända och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2975 av Christian Carlsson (KD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om godkänt språk- och samhällsorienteringstest som villkor för att anhöllas om svenskt medborgarskap och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:2979 av Christian Carlsson (KD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillsätta en utredning för att uppvärdera det svenska medborgarskapet och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3168 av Larry Söder (KD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda frågan om att den som har begått grova brott ska kunna nekas svenskt medborgarskap, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2021/22:3377 av Robert Hannah m.fl. (L):

5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över den s.k. territorialprincipen i syfte att underlätta för nyfödda barn att erhålla svenskt medborgarskap och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3843 av Maria Malmer Stenergård m.fl. (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om krav på kunskaper i det svenska språket och om det svenska samhället för medborgarskap och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda införandet av ett krav på försörjning för beviljande av medborgarskap i Sverige och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att hemvistkravet för medborgarskap i Sverige som huvudregel ska förlängas med tre år och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa krav på ett skötsamt liv för alla över 15 års ålder som söker medborgarskap och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att systemet för medborgarskapsceremonier i Sverige ska uppvärderas och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att befrielse från barns medborgarskap alltid ska prövas av domstol och om utökade möjligheter att avslå en ansökan om befrielse från svenskt medborgarskap i syfte att motverka hedersrelaterat våld och förtryck, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en översyn av bestämmelsen om en svensk medborgares förlust av sitt svenska medborgarskap vid 22 års ålder och dess tillämpning och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3965 av Johan Pehrson m.fl. (L):

5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om krav på kunskaper i svenska och samhällskunskap för svenskt medborgarskap och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3975 av Johan Pehrson m.fl. (L):

27. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vandelsprövning vid anmälningsärenden om svenskt medborgarskap och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:3985 av Juno Blom m.fl. (L):

36. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att barn inte ska berövas sitt medborgarskap och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:4033 av Ulf Kristersson m.fl. (M):

- 6.2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att krav på språkkunskaper och kunskaper om det svenska samhället för permanent uppehållstillstånd och medborgarskap och tillkännager detta för regeringen.

Förslaget behandlas i den del som avser att krav på språkkunskaper och kunskaper om det svenska samhället för medborgarskap bör införas

14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om förlängt krav på hemvist för medborgarskap och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:4212 av Sofia Damm m.fl. (KD):

36. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa godkänt språkprov och samhällsorienteringsprov som villkor för att kunna anhänga om svenskt medborgarskap och tillkännager detta för regeringen.

2021/22:4214 av Hans Eklind m.fl. (KD):

51. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att uppvärdera medborgarskapets betydelse och tillkännager detta för regeringen.
52. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om medborgarskapsceremonier och tillkännager detta för regeringen.
53. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa godkänt språkprov och samhällsorienteringsprov samt försörjningskrav som villkor för att anhänga om svenskt medborgarskap och tillkännager detta för regeringen.